

ህወሓት ከም ጃፓን

ፅባሕ ምምራፅ አብይ አሕመድ እቲ ኩነታት ንምንታይ ኢጋጢሙ? ቀጥሎ እንታይ ክኸውን ይክእል? ንሕናኸ እንታይ ክንገብር ይግብእናን? ዝብሉ ሃሳባት ሂዘ ህወሓት ትማሊ፣ ሎሚ፣ ፅባሕ ብዝተባሰበ ኣርእስቲ ፅሑፍ ኣዳልዮ ንመንበብቲ ኣቕሪቦ ነይረ። እቲ ፅሑፍ እንታይ ሓቅነት ኔርዎ? እንታይ ሓጺዙን ኣይሓዘን? ንመንበብቲ ገዲፈ ሎሚ'ውን ዝተሰምዓኒ ሃሳብ ንምክፋል እዚ ፅሑፍ ኣዳልዮ ኣለኹ'ም ቡቶም ኣብ መወዳእታ ዝገልጾም ኣድራጃይ ሪኪቶኩም ከምተካፍሉኒ ስለ ዝኣምን ኣቕዲመ የመስግን።

ንሎሚ ቆላሕታ ዝሃብኩዎ ዛዕባ ንሕናን ፀላእትናን ዝምልክት'ዩ። ብዛዕባ ውድብ ህወሓትን ህዝብን ዘለና ፀገም ብዙሕ ስለዝተባሃለ ከልዕል ኣይመረፅኩን ነይረ። እንተኾነ ግና እቲ መፍትሒ ካብ ኣየናይ ባይታን ኩነታትን ከምዝተገብሰን ንምርኣይ ምእንቲ ክሕግዝ ሎሚ'ውን ገለ ሽግራት ምልዓልና ኣይተረፈን። እቲ ፀገም ደጊምና ክነልዕል ምኽንያት ዝኾን ካለእ ነገር ድማ ሎሚ'ውን በቲ ሽግር እንዳተፈፈና እንዳሃለና እንተኾነ'ውን ነቲ ፀገም ዝርዳእን ዝፈትሕን ዝተወደበ ኣመራርታ ንርኢ ስለዘየለና'ዩ ። ስለዝኾነ'ውን ካብ ኢዋን ናብ ኢዋን ብፀላእቲ እንዳተኸበብና ሎሚ ናብ ኣሸጋሪ ኩነታት ኣቲና እንርከብ። እቲ ክባን ምኽንያቱን ብዝተወሰነ ደረጃ ዘርዘርና እንተንራኦ ደስ ይብለኒ።

ጉዳይ ኤርትራ ኣፈጣጥርኡን ኣመዓባብልኡን ብብዙሕ ምኽንያት ንጎረ ገዲፍና ናይ ኢሳያስ ብዘይ ዘተን ዝርርብን ሰላም ምቕባልን ብፍቕሪ ኢትዮጵያ ዓቢይካ ልብኻ ምጥፍጣፍን ንምንታይ ዝብል እዩ እቲ መሰረታዊ ነገር። እቲ ተረኪቡ ዘሎ ናይ ሰላም ኣፋፋኛት እንተ ማዕቢሉን ናብ ንቡር እንተተመለሱን ንዓና ንተጋሩ ብብዙሕ ምኽንያት ዓብይ ዓወት ይኸውን። እቲ ዓወት ንክልቲኡ ህዝቢ እንተኾነ'ውን ብነዊሕን ብሓሂርን ንዓና ዘለዎ ትርጉም ዝዚፍ እዩ። ስለዝኾነ ኣብ ዛገምባሳ ዝነበረ ርክብ ህዝቢ ንህዝቢ ዝነበረ ኩነታት ካብ ኩሉ ንሓላ ንኹሉ ነገር ዝገልጾ'ዩ። ስለዚ ድማ ብወገና ልዕሊ ፍርቂ መንገዲ ከይድና'ውን እንተኾነ ከይኹለፍ ዝከኣለና ክንገብር ኣለና።

እንተኾነ ግና ናይ ህዝቢ ኤርትራን ናይ ኢሳያስ ሓሳብን ድሌትን ነንበይኖም ምርዳእ ድማ ኣገዳሺ ይኸውን። ኢሳያስ ሃገርን ህዝብን ዝምርሑሉ ንፁር ፖሊሲ ከምዘይብሉ ብኤርትራውያን ክኢላታት ኢኮኖሚ ይኹን ብኻለእ ተደጋጊሙ ዝተገለፀ ሓቂ እዩ። እቲ ዝገርም ዝምድና ምስ ኢትዮጵያ እንታይ ይምሰል ዝብል ግን ፖሊሲን ስትራቴጂን ኣለዎም። እቲ ስትራቴጂ “ሰላምን ምዕባልን ኤርትራ ውሕስነት ብዘለዎ መንገዲ ክረጋገፅ ዝኽእል ኣብ ናይ ኢትዮጵያ ድኽመት'ዩ።” ዝብል ንዘንተ-መነት ዘፀገምን እዩ። ከምኡ ስለዝኾነ ድማ ኩሎም ሓሳባት፣ ወፍሪታትን ተግባራትን ህግደፍ ከይደም ከይደም ነዚ ስትራቴጂ ዘፈፀሙ ክኹኑ ይግባእ ማለት'ዩ። ብዘይካ እዙይ “ወያነ ድሙቕ ናይ ሰዓራይ ታሪኽናን ተስፋናን ኣበላሽይዎ” ዝብል ከም ታሪኻዊ ፀላኢ ናይ ምውሳድን ብቂም በቀል ዝተነፍሑ ልቢን ኣእምሮን ኣሎ። እምብኣር እዚ ናይ ኢሳያስ ካብ መገድኻ ወጂኻ ብዘይ ዝኾነ ድርድር ሰላም ናይ ምቕባል ሓሳብን ውሳኔን ብመንፅር ነቲ ንስትራቴጂኦም ብዘለዎ ምቕውነትን ጠቓምነቱን ኣራቢሉም እምበር ብናይ ኣብይ ምድማር ኣይኮነን።

ኣብዛ ዓለም ዘሎ ፖለቲካኛ ወይ ተንታኒ ፖለቲካ ኢትዮጵያ ከመይ ትብተን ንዝብል መደምደምትኡ ሓንቲ እዩ። ሕዚ ኢትዮጵያ ንምፍራስ እንተደሊኻ ንተጋሩን ንህወሓትን ኣድክም ዝብል'ዩ። ኢሳያስ ስትራቴጂታቱ ንምፍጻም እንትብገስ ህወሓትን ህዝቢ ትግራይን ብቕረባ ስለዝፈልጦም ነቲ “ተጋሩ ኣዳኺምካ እያ ኢትዮጵያ ትፈርስ” ዝብል መደምደምታ ይቕበሎ ጥራይ ዘይኮነስ ካብ ነዊሕ ጀሚሩ ብኡ ክሰረሓሉ ዝፀንሐን ዘሎን እዩ። እቲ ብብዙሕ ክግለፅ ዝፀንሐ ናይ ነዊሕ ገዲፍና ድሕሪ ሰላም ተቐቢልና ኣሎና ምባሎም ሽዑ ንሽዑ ወያነ ስለዝሞተ ኢና ንኣዲስ ኣበባ ንኺይድ ዘለና ኢሎም። ኣብ ጉዳይ ማዕቕብ ይልዓለልና ሓተታ ብሚድያ እንትገልፁ እንተለው ቀደሙ'ውን ብወያነ ምኽንያት እምበር ምኽኑይ ከምዘይነበረ ንምግላፅ ብዛዕባ ወያነ እንትዛረቡ እንተለው ናይ ዕርቂ መንፈስን ስምዒትን ኣይነበርምን። ኣብ መንጎ ክልቲኡን ሃገራት ናይ ፅልኢን ቅርሕንትን ናይ ሚድያ ጎስጓስ ከይካየድ ከይካየድ ኣብዝተብሃለሉ ኢዋን ህወሓት ብዙይ ክትጥርነፍ ተገይሩ ንሶም ግን ግልፂ ዝኮነ ፀረ-ህዝቢ ትግራይን ፀረ-ህወሓትን ፖለቲካዊ ምልዕዳል የካይዱ ኣለው። ካብኡ ሓሊፎም ብዝተፈላለዩ ናይ ውልቂ ኣካውንት ኣምሲሎም ዝተፈላለዩ ኣካውንታት ብምኽፋት ኣፍቲ ውግእን ድሕሪኡ ብዝነበረ ኩነታትን ብዝመሰል ኣግባብ መዓልታዊ ኣገገርና ሰፊሕ ዘመተ ከካይዱ ይውዕሉ ኣለው። ካብዚኦም ዝተወሰነ ንምጥቃስ ዝኣከል Hegerawi Dihnet, samual haile, EPLF Shaebiya, EPLF hgdef vision official, Eritrea official ,Eritrean Document EPLF, Wedi Hedera, MOI Eritrea, tesfa news, ECSS (ማእኸል ስትራቴጂካዊ መጽናዕቲታት ኤርትራ፣ ከምኡ'ውን meskerem, ዝብሃሉን ካልኣትን ይርከብዎም። እዚኦም ብመንግስቲ ተወዲቦም ሰልጢኖም ኣጃንዳ ተቐሪፁን ኣርእስቲ ተመሪፁን ተሞሪፁን ብባጀት መንግስቲ ኤርትራ ዝመሓደሩን እዮም። ትሕዝትኦም ደጋጊምኩም ምርኣይ ይከእል።

ብካሊ እ ገፅ ድማ ናይ ተጋሩ ሹምን አርማን ብምጥቃም ተጋሩ ብምምሳል ብሓደ ገፅ ህወሓትን ህዝቢ ትግራይን ንምንፅፅ እገለ ዝብሃል ሙራሒ ኣይውክለናን። ጠላም'ዩ፣ ሰራቕ'ዩ፣ ህወሓት የላን፣ ካሊ ኣይሊ ክነናዲ አለና፣ እዚ ኩሉ ሙከራ ብህወሓት ዝመፀ ስለዝኮነ ክንፀራርጋ አለና ዝብሉን ኮይኖም ነቲ ትግራይ ኣረሳሲኖም ውድብ ኣልቦ ጌሮም ኣብ ጎደና ክረኽቡ'ዎም ክላገፁሉ ይሰርሑ ኣለዉ። ብቲ ካሊ እ ገፅ ድማ ተጋሩ ብምምሳል ኣንፃር እቶም ካልኣት ህዝብታት ኢትዮጵያ ብፍላይ ኣንፃር ህዝቢ ኣምሓራ ዘይግቡእ ቃላትን ምስልን ብምጥቅም ትግራይ ምስቲ ካሊ እ ህዝቢ ክናቕት ኣበርቲም ይሰርሑ ኣለዉ። እቲ ኤርትራዊ ምኳኑ ዝፍለጥ ብዓል ፌስ ቡክ ድማ ኣግኣዝያን ኢና ዝብል ድርዕቶ ተጎምጊምካ ህወሓት ታርጌት ዝገበረ ናይ ሻዕብያ ፖለቲካዊ ምንቅስቃስ ክስርሓሉ ይረእ ኣሎ። እዙይ ኩሉ ብተባባሶን ሪኢቶን ውልቀ ሰባት ዝግበር ዘሎ ኣይኮነን። ብህግደፍ ትልሚ ወጊዎ፣ በጀት ተሰሊዑሉን ሙራሕቲ ተመዲቦሙሉን ዝዕዮ ዘሎ እዩ። እዙይን ከምዘይን ብምግባር ፅልኦቲ፣ ሃሳባቲን ናይ ቀፃሊ ድሌታቲን ንህዝቢ ኣብ ምጉስጉስ ይርከብ። ስለዚ ዋላ እኳ እቲ ሕዚ ዝረኽቦ ካብ ብዙሕ መፃብብ ዝመፀሉ በሪን ዝመስል ዕድል ከየምልጠ ክብልን እቲ ሕዚ ተፈጠሩ ዘሎ ናይ ህዝቢ ማዕበልን ሪኢ ሓሳቡ ክቕይር ኣይኽእልን እንተዘይበልኩ ብኢሳያስ ዝምራሕ ሻዕብያ ክሳብ ዝሃለወ ኩሉ ሻብ ፀረ-ህወሓትን ህዝቢ ትግራይን ኮይኑ ምቕፃሉ ኣይተርፍን።

ድሮ'ውን “ሳላ ወያነ ዘብቐዓላ ኤርትራ ናይ ፖለቲካ ማእኸል ትኾን ኣላ።” ዝብሉ ዘለው ህግደፍን ህግደፋውያንን ወያነ መሊኦ ምስ እትቐበር ድማ ሙሉእ ድሌት ናይ ኤርትራ ይማላእ ይብሉና ኣለው። ቀፃሊ ምስ ኩሎም ካብ ኤርትራ ናብ ኢትዮጵያ ዝኣትው ዘለው ሓይልታት ተቓዋሚቲ ኢትዮጵያን ሓሽከር መንግስቲ ኣብይ ኣሕመድን ብኣዲንን ኮይንካ ንህዝቢ ትግራይ ኣዲኪምካ ንህወሓት ጠቐሊልካ ናይ ምጥፋእ ስራሕ ለይቲ ምስ ቀትሪ ክሰርሓሉ እዩም።

ጉጅለ እኒ ኣብይ ኣሕመድ ብዝምልከት ሓደ ኣተሓሳስባ የለን። ብሓደ መግለጺን ሓንቲ ተግባር ነምግሶ ቅንይ ኢሉ ኣንፃርና ብዘሕልፎም መልእኽቲ ድማ ፀላኢ ንጉብሮ ብዙሓት ኢና። ንዓይ ጊጅለ ኣብይ ኣጀንድኡ ብዙሕ እዩ። ኣሜሪካ ኣንፃር ቻይና እተካይዶ ዘላ ውግእ ሓደ ዓውዱ ኣፍሪካ እንትኸውን ካብ ኣፍሪካ ድማ “ሕማቕ መርኣያ ከለን ሃገራት ኣፍሪካ እያ” ዝብልዎ ኢትዮጵያ ስለዝኾነት ንዓዓ ብምፍራስ ኣቢልካ ንኹለን ሃገራት ኣፍሪካ ክተምህረን ትደሊ። ስለዚ ንኢትዮጵያ ብምፍራስ ኣቢልካ ንቻይና እግራ ምስባር እቲ ሓደ ኮይኑ ካሊ እ ብዓይኒ ምዕራባውያን “ኢትዮጵያ ካፍተን እምቢ ተኛታት ሃገራት ዓለምና ስለዝኾነት” ክትቅፃፀ ግድን ዝኮነሉ ኩነታት ኣሎ። ስለዘይ ኣብይ ኣሕመድ መፈፀሚ ቀለም ኣብዮት ልኡኽ ኣሜሪካ ኮይኑ ንረኽቦ።

ብመንፅር ምንቅስቃስ ፀረ-ወያነ ልኡኽ ትምክሕቲ ኾይኑ ፀረ-ህወሓትን ህዝቢ ትግራይን ክንቀሳቐስ፣ ፍረ ቃልስናን ታሪኽናን ክድምስስ፣ ብዛዕባ ኣሰብ ክገሰገሰ፣ ንደርጋውያንን ተረፍመረፍን ክምግስን ንኦሮሞ ወኪሉ ድማ ኦሮሞ ዘመኑ መግእሉ ኢሉ ከማውቕ፣ ንቁር ክድንቕ፣ ምስ ኣነግ ክግበቐን ንረኽቦ። ኣብ “ዘመነ ፍቕሪ” ብውልቀ ቂም ሰብ ክሓንቕን ናይ ክልል መንግስታት ክፍርስን ይውዕል። ጉዳይ ኢትዮጵያ እንተተባላሽዩ ድማ ዓባይ ኦሮምያ ምምስራት ከም ኣጀንዳ ሓዙ ምስ ነዙይ ዝምልከቶም ኮይኑ ይሰርሓሉ ኣሎ። እቲ ካብ ኩሉ ዝገርም ግን ምስ ግብፅን ሻዕብያን ዕርክነት መስሪትካ ብግልጺን ብፀሓይ ቀትሪን ኣንፃር ሃገርካን ኣንፃር እቲ ኩሎም ዝፈርሑዎ ህወሓትን ላዕሊን ታሕቲን ክብልን ኣብ ሕድሕድ ኣኬባ ሓዳሽ ሹም ክርስትና ከውፅእን ንሪኦ ስለዘለና ኣብይ ብብዙሕ መንገዲ ፀረ-ህወሓትን ህዝቢ ትግራይን ኮይኑ ንረኽቦን።

ግርግፅ ኣብይ ኩሉ ዝገብሮ ነገር ብኣንፃር ኣብ ስልጣን ምፅንሑን ንናይ ሰላም ኖቤል ተሸላሚ ንክትከውን ብዘሎዎ ኣስተዋፅኦ መዚኑ ስለዝኾደን ምስ ህወሓት ዝኸተሎ መንገዲ ከይትድሕን ብርሑቕ ደጋጊምካ ምውጋእ ካብ ኢህወዴግ ወጊእ ይኹን ተይወፀት ኣንፃር ብግልጺ እንተተላላይላ መዘዝ ኣለዎ ስለዝብል መደዓዓሲን መዘሓላላ ሓሳብን መግለጺን ብምሃብ ቢታ ልምድቲ ናይ በለፅ ባህሪኡ ክኸዳ ስለዝደሊ ቀልጢፉ ናብ ግልጺ ጎነፅ ክኣቲ ኣይደልን። እተን ዝበልናናን ድሌታቲ ብህወሓት ዝረኽበን ምኳኑ ምስ ዘረጋግፅ ድማ እቲ መንገድ ርሑቕን ምስ ጎይቶቲ ዘባእስን እኳ እንተኾነ ናባና ክፅጋዕ ዘለዎ ተኸእሎ ሙሉእ ብሙሉእ ዕፅው ኣይኮነን።

ብኣዲን ኣብ ውሽጡ ካብ ኩሉ ኮንቲ ዝተረፈን ካብ ህዝቢ ኣምሓራ'ውን ዝተነፀለን ውድብ ኮይኑ እንዳሃለወ ጃኬታት እንዳቐየየረ የቐንየኒ'ዩ ኢሉ ዝሓሰቦ ዝኾነ ይኹን ሓይሊ እንዳተጎዘጎዘ ዕድመ ክወስድን ይፍትን ኣሎ። ኣብዚ ሕዚ እዎን ቀንዲ ኣሰላልፍኡን ውክልንኡን ነቲ ትምክሕቲ ኮይኑ ብሓደ ገፅ ምስቲ ሓይሊ ፅበት ናብ ድምጺ ዘይብሉ ውግእ ዝኣተውሉ፣ ብቲ ካሊ እ ገፅ ናይ ህዝቢ ኣምሓራ ናይ ልምዓት ሕቶ ስለዘይመለሰን ከምልስ ስለዘይኸእልን ከምኡ ድማ ህዝቢ ኣምሓራ ከም ንኣምሓራ ዘይውክል ተገይሩ ዝርኣዮሉ ኩነታት ስለዘሎን እቲ ብኦሮሞ ተበሊፅናን ልዕልነት ተወሲዱናን ስለዝብሉ ነዙይን ንኣሊኡን ምስ ብዙሕ ህዝቢ የቀራርበናን ህዝቢ የሳትፈልናን'ዩ ዝብልዎ ኣንፃር ህዝቢ ትግራይ ክሳብ ኹናት ዝኸይድ ምድላዎት ይግበር ኣሎ። ምስ ኩሉ ኣንፃር ትግራይ ዝኾነ ሓይሊ ካብ ሻዕብያ ከይተረፈ ሓዝ ክረኽቡ ሂርዲግ ይብሉ ኣለው። ሰላማዊ ኩነታት ፈጠሮም ሕቶ ህዝቢ ከምልሱ ከምዘይክእሉ ምስተረድኡ ብውግእን ወረ ውግእን ዝርከቡ ዕድመ እንተሃለወ ኢሎም ሃሰው ይብሉ ኣለው። እቲ ካሊ እ ናይ ባዕሎም ጉዳይ ኮይኑ “ዝሓሰብናዮ ኩሉ ዝኸውን ኣንፃር ህወሓትን ህዝቢ ትግራይን ጭርሖ እንተልዒልካ ጥራይ ኢዩ” ኢሎም ዝኣምኑ ምኳኑም እዩ እቲ ፀገም። ኩሉ እቲ ዝሰዓርናዮ ሓይሊ ትምክሕቲ ኣብዚ መስርዕ ከምዘሎ ድማ ኣይትረስዑ። ከም እምነተይ ካብ ኢህወዴግ እቲ ዝሓፀረ ዕድመ ዘለዎ ውድብ ስለዝኾነ ስልጣኑ ንዳግማዊ ደርግ ኣረኪቡ ምስተባረረ ዳግማዊ ኣርበኞቹ ኮይኑ ኣብ ኤርትራ ናይ ሓፊና ወታደራዊ ካምፕ ቁልፊ ክሳብ ዝርከብ ኣብ ዓዲ ኮይኑ ኣንፃርና ዝግበር ኩሉ ክገብር'ዩ።

እተን ኩለን ኣብ ዕብዮት ዝርከባ ዝብል መደዓዓሲ ሹም ዝሃብናየን ግን ካብ ድኽነት ዘየውግእናየን ኣናእኸተይ ክልላት ሕዚ'ውን እንተኾነ ብእና ሕገ-ሳት ኣይኮናን።ካብ ፀገም ስለዘየናገናናየን ጥራይ ዘይኮነስ ነጭ ለባሻት እንዳመደብና ብሹምም ዝኩበር ሓይሊ ስለዝመደብናለንን ኣብ ዝኸፍኦ ናይ ሰናይ ምምሕዳር ፀገም ዘለዎ ስለዝኮናንዮ። ሕዚ ድማ ብቲ ጀሚረሞ ዘለው ብእኻንጉሊት መንግስታት እንዳተክኡ እቲ ክሳብ ሕዚ ዝወርድ ዝፀንሐ ናይ ዘይምልማዕን ናይ ሰናይ ምምሕዳር ሽግርን ኩሉ ብተጋሩ እዩ ብዝብል ኣንጻር ተጋሩ ክልዓል ክገብርዎ እዮም።ይገብሩ'ውን ኣለው።ስለዚ ኣብዙይ ዘሎን ዝህሉን ፀረ-ወያኔን ፀረ-ህዝቢ ትግራይን ኣተሓሳስባ'ውን ቀሊል ኣይኾንን።

ብወገን ግብዚ ካብ እትፍጠር ክሳብ ሕዚ ድሌታ ሓንትን ሓንትን እያ።ኣባይ ከይግደብ።ክሳብ ሕዚ ግብዚ ብዝነበራ ልዕልነትን ኣብ ሃገርና ብዝነበረ ወድዓዊን ባዕላዊን ሽግራት እቲ ግድብ ብቅሊሉ ክግደብ ኣይከኣለን።ከምቲ ደርጊ ዝኣክል ናይ ኣፍሪካ ዝገፍ ሓይሊ “ሎሚ ዓሰርተ ሰብ ኮይና ፀባሕ በዚሕና ክንሰዕር ኢና።” ኢሎም ዝተበገሱ እም ዝተግበርዎ ኣባይ ክንግድቦ ኢና ኢሎም ተበጊሶም ልዕሊ 60% ዘብፀሑም ህወሓትን ተጋሩን እዮም ካብ ዝብል እምነት ዝብገስ ብተደጋጋሚ ኣባይ ማለት ግብዚ ማለት እዩ ስለዚ ኣባይ ህይወት ግብዓውን ማለት እዩ ኢሎም ዝእምኑ ግብዓውያን ህይወት ግብዚ ንምድሓን ንተቓዕዎምቲ ብምጥንኻርን ካብ መስዋእቲ መለስ ጀሚርካ ካልኣት ብዙሓት ተግባራት ብምክያድ ህወሓትን ተጋሩን ምድኻምን ምጥፋእን ከም ቀዳምነት ስርሓም ጌርም ክሰርሑሉን ክሕመይሉን ፀኒሑም እዮም።መንግስቲ ኣብይ ኣሕመድ ኣብ ኣባይ ዮርእዮ ብዘሎ ኣካይዳ ዕጉባት ዝኾኑ ግብዓውያን ነዙይ ንድሕሪት ከይምለስ ኣብ ምጥፋእ ህወሓትን ምድኻም ተጋሩን ይሰርሑ ኣለው።እዙይ ብዝተጠናኸረ መንገዲ ክቕፅልሉ እዮም።

ብዘይካ ግብዚ እተን ካልኣት ሃገራት ዓረብ ማለት ድማ ሕቡራት ዓረብ ኢመሬትን ሳውዲ ዓረብን ኣብዚ ቀጠና ይኹን ኣብ ኢትዮጵያ ዝተፈለለዩ ኣጀንዳ ዘለወን ሃገራት እየን።ብወገን ሳውዲ ካብ ነዊሕ ጀሚራ ኣብ ኢትዮጵያ ኣሎ ዝብሃል ናይ ክርስትና ሓይማኖት ልዕልነት ዝመጣጠን ንምግባርን ብነዊሕ ድማ ልዕልነት ምስልምና ንምርግጋዕን ካብ ምስልምና ድማ ዋሃቢያ ዝብሃል ንምስፍሕፋሕን ኣበርቲዓ ክትሰርሓሉ ፀኒሓ እያ።እዙይ ብፍላይ ብሸፋን ቤት ትምህርቲን ብሹም ትካላት ግብረ-ሰናይን ኣብ ዓፋር፣ኣብ ወሎ ብፍላይ ኣብ ወሎ ዞባ ብሔረሰብ ኣርም ካብ ነዊሕ ሰሪሑሙሉስ ርሑቕ መንገዲ ዝተገባዘሉ ኮይኑ ኣብ ትግራይ እውን ኣብ ሓዲ ሓዲ ከባቢታት ፈተነታት ይገብሩ ፀኒሑም እዮም።ብካሊ እ ገፅ ኣብ የመን ኣትያ መውፅኢ ዝስኣነትሉ ውግእ ተሳታፊ ወፅዖ ዝብል ነባሪ ታሪኽ ገዲፋ ከይትሓልፍ ስለትደሊ ናይ ኤርትራን ግብፅን ተሳትፎ ከይትሰእን፣ ንሶም ቅድሚ ኹሉን ልዕሊ ኹሉን ዝደልዩዎ ድማ ዝተዳኸመት ኢትዮጵያ ክትህሉ ስለዝኾነ፣ ዝተዳኸመት ኢትዮጵያ እትህሉ ድማ ህወሓትን ህዝቢ ትግራይን ምስ ዝዳኸሙ ስለዝኾነ፣ ሳውዲ ኣረብያ ነዙይ ክትግብር ትግደድን። ነዙይ የተግብር እዩ ዝብሃል ስልጣን ዝሓዘ ሓይሊ እኒ ኣብይ ክትድግፍን።

ብርግፅ ሳውዲ ናይ እኒ ኣብይ ሓይሊ ሕዚ ክትድግፍ እንተላ ንኤርትራን ግብፅን ንምሓዳስ ጥራይ ኣይኮነን።ብሓደ ገፅ እቲ ኣብ መንጎ ሳውዲን ንሳ እትመርሐን ገለ ሃገራት ዓረብን ኣንጻር ኳታር የካይድኦ ኣብዘለዎ ኣድማ ኳታር ብኹሉ መኣዝን ክትንፀል ኣብ ዝደለዮሉ ኢዋን ብሃይለማርያም እትምራሕ ኢትዮጵያ ብመግለጺ ሞንጎኛ እዩ እንተበለት እውን ኃይለማርያም ንኳታር ጎብንዮ፣ኣሚር ኳታር ኣዲስ ኣበባ ጎብንዮም፣ኢትዮጵያ ክልል ኣየራ ንኳታር ፈቐዳ ጥራይ ዘይኮነስ ንሱማልያውን ተመሳሳሊ ቅዋም ክትሕገ ጌራታ እያ።ስለዚ ሳውዲ ኣብ ኢትዮጵያ ናይ መንግስቲ ለውጢ ክህሉ ትደሊ ኔራ። ብካሊ እ ገፅ እቲ ኣብ ውግእ ውፅኢታዊ እዩ ዝብሃል ሰራዊት ኢትዮጵያ ኣብ ውግእ የመን ኢዱ ከእቲ ክሳብ ምሕታት ክኸዱ እዮም ወይ ሓቲዮም ይህልዉ።ስለዝኾነ ድማ ንኣብይን ይድግፉን ኣንጻር ክሰርሑ ይግደዱ።

ሕቡራት ኢማራት ዓረብ ናይ ኣሜሪካ ልእኹቶ እትፈፀም ሃገር ብምኳና ጥራይ ሕዚ ኣንጻር ህወሓት ደው ክትብል ከምትኸእል ተቐቢለ ብመንፅር ብሔራዊ ረብሐኦ እውን ክትገብር ግድን ዝኾነሉ ኩነታት'ዩ ዘሎ።ኣብ ወሰናወሰን ቀርኒ ኣፍሪካ ክህልዎ ትደልዮ መሰረት ኣሎ። እዙይ ንምትግባር ሃሰው ክትብል ፀኒሓን ኣላን።ኣብ ጅቡቲ ተግዊታ ንሳ ተማሓድሮ ወደብ ረኺባ ፀኒሓ ። ይኹን እምበር መንግስቲ ጅቡቲ ነቲ ስምምዕ ኣፍሪሱ እቲ ወደብ ምስ ጠቐለሎ ካሊኦ ኣማራይ ትደሊ ፀኒሓ።ወደብ በርበራን ዓሰብን ታርጌታ ጌራ ሰሪሐ እቲ ናይ በርበራ ምስ ናይ ሱማልያ ናይ ሉኣላዊነት ሕቶን ተቓውሞን ስምምዕ ተፈሪሙ እዩ።ናይ ዓሰብ ሕዚ ኣብ የመን ምስ ዝኣተዎ ውግእ ይኹን ንድሓር ብተነጻጻሪ ዘተኣማምን ወደብ ረኺብ ዝብል ሓሳብ ኣለዎ።ስለዚ ዕዳጋ ንኸትረክብን ንጅቡቲ ንኸትብቀልን ኩሉ ሸቕጣት ኢትዮጵያ ካብ ጅቡቲ ናብ ወደባት ኤርትራ ክኸይድ ስለትደሊ ኢትዮጵያን ኢሳያስን ብምትዕራቕ ጀሚሩ ኩሉ ድሌት ኢሳያስን ኣብይን ክማላእ ትሰርሕ።ስለዝኾነ ሕዚ ንድሌትና ብምፅራር ደው ክትብልን ነዙይ ዘዕንቅፍ ሓይሊ ክትምክትን ትግደድ።

ድሕሪ ዝሓል ሹናት ኣብ ልዕልነቶምን ልዕልነት ስነ-ሓሳብን ገጢሙም ዘይፈልጥ ፈተና ዝገጥምም ዘሎ ምዕራባውያን(ሓይልታት ኒዮ ሊበራል) ኣብ ኣፍሪካ ዝገጠሞም ውድቀትን ተነፅሎን እቲ ዝግበዩ እዩ ምባል ይከኣል። ናይ'ዚ ምክንያት ኣብ ኣፍሪካ ዝተኸተልዎ ፖሊሲ ጉጉይ ምኳኑ ምርኣይ ገዲፎም ቻይና ኣፍቲ ኣህጉር እትገብር ዘላ ድጋፍን እትረኽብ ዘላ ተቐባልነትን ተሓታቲ ጌርም ይወስዱ ። ዓለም ለኸ መራኸቢ ሓፋሽ ብዝገባሃ ሚዲያታቶም እንተይተረፈ'ውን ይገልፅዎ ኣለው።ኣብ ኣፍሪካ ነዙይ መርኣያ ኮይና ንባዕላ ተለዊጣ ንካልኣት ሃገራት ኣፍሪካ'ውን መርኣያ ዝኮነት ሃገር ኢትዮጵያ ኮይና እዙይ ዝኾነ ዘሎ ድማ “ብውሽጦም ማርኪስ ሌኒንጎት ዝእምኑ ህወሓት እዮም” ዝብል እምነት ኣለዎም።ኣብ ኣፍሪካ ናይ ቻይና ድጋፍ ክድቆስን ዝእዘዘካ ሓይሊ ንምቕማጥን ኣፍቲ ዞባ ኣባይ (ዝሓንገደ) ሓይሊ ህወሓት

ብዘየዳግም ምስ ዝውቐዕ እዩ ስለዝኮበሉ ንዓና ታርጌቶም ጌርምና አለው። ስለዝኮነ ኩሉ አፈሙዝ ናብ ተጋሩን ህወሓትን ዘነቑንዓሉ ኩነታት እዩ ዝገኘ።

ካብዙይ ተበጊሰካ ቀፃሊ እንታይ ክገብሩ ይኸእሉ ዝብል ምርአይ ጠቓሚ ይኸውን።እቲ ቀፃሊ ክገብርዎ ዝኸእሉ ትርጉሙን ክብደቱን ንምርአይ እቲ ክሳብ ሕዚ ክካየድ ዝግብዎን ዘሎን አካል ናይ'ቲ ስትራቴጂኦምን ኮነ ተባሂሉን ተሓሲቡሉን ዝግበር ዝግብዎን ዘሎን ምኳኑ ብአግባቡ ምርዳእ የድሊ። ሓይሊታት ትምክሕቲ ካፍታ ፅባሕ ምድምሳስ ደርጊ ጀሚሮም ብዝረኸብዎ ኣጋጣሚ አንጻር ውድብን ህዝቢ ትግራይን ክሰርሑሉ ፀኒሑም።እቲ ካብ ኩሉ ንላዕሊ ዝደመቐ ታሪኽ ተጋሩ ናይ ባንዳነት፣ናይ ህወከት፣ናይ ጥምየትን ተገይሩ ክቕረፅ ብኩሎም ዓይነት ስራሕቲ ስነ-ጥበብ አቢሎም ክሰርሑሉ ፀኒሑም።ብጥፍኣቱ ካብ መንግስታዊ ሓላፍነት ዝተአለየ ናይ ኩሉ ብሔር አባል ፀረ- ህወሓት ክሰርሑ ፀኒሑን አሎን።አነግ ካብ ሽግግር መንግስቲ ምስ ወፀ ክሳብ ሎሚ አንፃር ውድብ ኢህወዴግ ጥራይ ዘይኮነስ ብፍላይ አንፃር ህወሓት ይሰርሑ ፀኒሑ።ኩሎም ሓይሊታት ትምክሕትን አንፃርና ዝገበርዎ ኩሉ ናይ ነዊሕን ሓፂርን ትልሚ ተታሒዙሉ'ዩ።

ድሕሪ ወራር ሻዕብያ ናይ ሻዕብያ ናይ ፖለቲካ ናይ ስሕበት ማእኸል ንህወሓትን ንተጋሩን ፈሊኻ ምውቓዕ እዩ ኔይሩ።ተመሳሳሊ አጀንዳ ምስ ዝግብዎም ሓይልታት ሰሚሩ ድማ ቀፃሊ ብዝኮነን ብዝተወደደን ክሰርሑሉ ፀኒሑም።አብ ኩሉን ክልላት ናይ ሰናይ ምምሕዳር ፀገም ምስተፈጠረ እቲ ፀገም ኩሉ ዝፈጠሮ ህወሓት ከምዝኮነ ክእመን ተሰሪሑሉ። ህወሓት አብ ዘመሓድሮን ዘየመሓድረንን ክልላት ኩሉ ተሓታቲ ህወሓት ኮይኑ።ብፃዕሩ ርሃፁ ዝሃፍተመ ትግራዊይ ብዓል ግዜ ኮይኑ ምስ መራሕቲ ህወሓት ተፀጊዑ ሰሪቐ ዝሃፍተመ ኮይኑ ብሰፊሑ ተሰሪሑሉ።ስለዚ አብ ኩሉ ክባብታት ዝነበር ትግራዊይ ካብ ጎረቤቱ ወዲ ካሊኦ ክልል በሊዑ እንተሓዲሩ ሰሪቐ ከምዝኸነ ተገሩ ክሕሰብ ስለዚ ድማ ካብ ሕብረተሰብ እንተታይተረፈ ተነፅሎ ክበፅሐ ተገይሩ።አብ መወዳእትኡ ድማ ናይ ትግራይ ልዕልነት ዝብል ዋና መነቓነቕ ጭርሖ ቀለም አብዮት ኮይኑ። እዙይን ናይ ባዕልና ድኽመት እውን ተወሲኹምን ኩሉን አፈሙዝ ናብዙይ ክትኩሳ ብምግባርን ተቀባልነት ረኺቡ እቲ እንግሊዘልና ለውጢ ከመፅእ ብነዊሕ ብመደብ ዝተሰሓሉ'ዩ ።

ድሕሪ እቲ ለውጢ ነቲ ናይ ኢህወዴግ ምሕደራ ምሕደራ ህወሓት እንዳበልካ ብምፅዕዕ ነቲ ዝነበረ ለውጢ እንዳናአስካ ምግላፅን ካብኡ ሓሊፉ ድማ ናይ መከራን ጭንቅን ኢዋን እንዳተገበረ ይግለፅ አሎ።ኩሎም ዝተፈጠሩ ጌጋታት ብህወሓት ጥራይ ከምዝተሰርሑን ተጋሩ ጥራይ ፈሊካ ብሕጊ ንምሕታትን ዝኒሄ ጉያ ሱቕ ኢሉ ዝፍፀም ዘሎ አይኮነን።ካብ ትግራይ ወፃኢ ዘለው ተጋሩ ታርጌት ዝግበርሉን ዝቅተሉን ዘለው ካብ ተራ ስምዒት ዝብገስ ጥራይ አይኮነን።ህዝቢ እዛ ሃገር ኩሉ ደላይ ለውጢ ህዝቢ ትግራይ ተቃዋሚ ለውጢ፣ኩሉ ደላይ ሰላም ህዝቢ ትግራይን መራሕቱን ፀረ-ሰላም፣ እንዳተገበረ ዝዝረብ ዘሎን አብ ሕብረተሰብ ዝሰርፅ ዘሎን ኩሉ ብመደብን ትልሚን እዩ ።አብ ክልል አምሓራ አብ ቀረባ ዝተጀመረ እኸሊ ናብ ትግራይ ክይኸይድ ክልከላን ክትራንን ናይ ዝፀገቡ መናእሰይ ጌሩ ዝሓሰብ ሰብ የዋህ እዩ።ብቲ ንለውጢ ብደን ኮይኑ ዝዝውር ዘሎ ሓይልን ቦቲ ናይ ለውጢ ሓይሊ ዝብሃል ዘሎ ናይ ብአዴንን ተሓሲቡሉን ትልሚ ወይኡሉን ዝትግበር ዘሎ እዩ።ካብ ላዕሊ ክሳብ ታሕቲ አብ መንግስታዊ ምደባ ዝግበር ዘሎ ኩሉ ተሓሲቡሉን ነቲ ስትራቴጂኦም መፈፀሚ ክኸውን ብምክንያትን እዩ ዝግበር ዘሎ።

ቀፃሊኽ እንታይ ክጋጥም ይኸእል ንዝብል ኩሉ እቲ ክሳብ ሕዚ ክግበር ዝግብዎ ክቅፅል እዩ።እኒ አብይ ጉዳይ ልኡኮም ስለዝኮነ ህዝቢ ትግራይ ብሻዕብያ ይኹን በካሊኦ ሓይሊ ክጥቃዕ ብስውር ወይ ብግልፂ ኩነታት ከመቻቸዉ ዝኸእልሉ ኩነታት አሎ።ብአዴን እተን ዘቃንዩኦ መሰልዎ ዝጀመረን ህዝቢ ምስ ህዝቢ ናይ ምጉናፅ መንገዲ ብዕሊን ብአዋጅን ክቕፅለሉ'ዩ። አብ ወልቃይት እቶም አብ አምሓራ ክልል ኮይኖም ዝንቀሳቀሱ ዘለው ናይ “ወልቃይት ኮሚቴ ማንነት” ዝብሃሉን ብቅሬታን ስእነት ስራሕን አብ ቅሬታ ዘለው ተወለድቲ እቲ ክባቢ እንዳወደበን እንዳዕጠቑን ልክፅ ከምቲ ናይ 80ታት ሰፊሕ ናይ ሸምቕ ምንቅስቃስ ክህሉ ካብ ምግባር ሓሊፉ አብ ዶብ ክልቲኡ ክልላት ሰሩዕ ውግእ ክሳብ ምኸፋት ክኸዱ ይኸእሉ'ዩም።ነዙይ ንክጥዕም እቶም ካብ ኤርትራ ዝአተው ናይ አርበኞች ጉንበት 7አባላትን ካልኦትን ነዙይ ክዳለው ካብ ምግባር ሓሊፉ አብ ሓይሊ ክባብታት መናእሰይ ብሕቡእን ብሹም ናይ ክባቢ ፀጥታ ሐለዋ ስልጠና ምሃብን ምዕጣቕን ይርእ አሎ።አብ ራያ እውን ደረጅኡ ብዘየገድስ ስራሕና ኢሎም ዝሓዘዎ ጉዳይ ኮይኑ አብ ምጥፋእ ህወሓትን ምድካም ትግራይን ይሕግዝ'ዩ ዝብልዎ ዓቕምም ብዝኸእሉ ክደፍሑሉ እዩም።

እቲ ጀሚሮም ዘለው እገዳ እኸልን ካሊኦ ሸቕጣትን ብምቕፃል መውፅኢን መእተዊን ክስእን ጌርካ ህዝቢ ዓቕሉ ክፀበ ናይ ምግባርን ስራሕ ከም ሓደ ስትራቴጂ ተጠናኺሩ ክቕፅል እዩ።እቲ አብ ክልላት ዝርእ ቅትላት እውን ከምኡ ምናልባት እውን ካፍቲ ዝነበረ ብዝገደደ ክቕፅል ይኸን እዩ።ናይዙይ ዕላማ እንተተኸኢሉ እቲ ህዝቢ እዚ ኩሉ ፀገም ዝበፀሐና ዘሎ ብምክንያት ህወሓት እዩ ኢሉ ምስ ውድብ ክበአስ'ም ህወሓት ነፃልካ ንምውቃዕ እንትከውን እዙይ እንተዘይኮይኑ ድማ እቲ ህዝቢ ሓቢሩ ክቕፅል ንምግባር እዩ።ሓዘዎ ዘለው ህዝቢ ትግራይን ህወሓትን ናይ ምጥፋእ ዕላማ ስለዝኮነን ዕላማካ ንክተዕውት ድማ ኩሉ ዝከአለካ ክትገብር ግድን ስለዝኮነን ካብዙይ ብዝኸፍኡ አብ ቤተ ምርምር (laboratory) ካብ ዝተፈጠሩ ኬሚካላት ጀሚርካ አብ ትግራይ ብምግባርን ብአቕሓን አቢልካ ተላቢድቲ ሕማማት ብምስፍሕፋሕ እቲ ህዝቢ አብ ከቢድ ሸግር ክወድቕን ክገብሩ ይኸእሉ እዩም።

ካሊኦ ከምቲ “እሾን በእሾህ” ዝብልዎ ኣብ ውሽጢ ውድብ ብዝተፈላለዩ ኣጀንዳታትን ስምዒትን ምክፍፋልን ኣንጃ ክፍጠርን ብካሊኦ መልኽዕ ድማ ካፍቲይ ካፍቲይ ኢልካ ካሊኦ ውድብ ፈጠርካን ኩለመዳይ ድጋፍ እንዳገበርካን ህወሓት ካብ ህዝቢ ንምግባርን ምክፍፋልን ክፍትኑ እዮም። ምስ እዙይ ተተሓሕዞ እቲ ሎሚ’ውን ዝገብርዎ ዘለው ኣብዛ ሃገር ዝግበር ኩሉ ሕማቕን ፀይቂን ተግባራት ብቀጥታን ብተዘዋዋሪን ህወሓት እዩ ጌርዎ እንዳበልካ እቲ ኣፍቲ ካሊኦ ህዝቢ ኣብ ህወሓት ዝፈጠርዎ ዝተዛብዓ ኣተሓሳስባ ክቕፅልሉን ንሓዋሩ ክፍንፈን ኣሲቦም ዝሰርሑዎ ዘለው ክቕፅልሉ እዮም።

እቲ ሕዚ ኣብ ህወሓትን ህዝቢ ትግራይን ኣጋጢሙ ዘሎ ፀገም ከም ኣብ እስራኤል ብኣቆጻፅራ ኣውሮፓ ካብ 1947-1973 (እቶም ቀንዲ ውግኣት ማለተይ እዩ) ውግእ ዓረብ-እስራኤል ዝነበረ ኩነታት ዘመሳስል ብዙሕ ነገር ኣለዎ። ኣብ ዝተፈላለዩ እዋን ግብፂ፣ ሱዳን፣ ዓረብ፣ ሶርያ፣ ጆርዳን፣ ሊባኖስ፣ ኢራቕ፣ ኩዌት፣ ኣልጆርያ፣ ሞሮኮ፣ የመን ክምኡ’ውን ሕብረት ሶቭየትን ኩባን እንተይተረፉ ዘራይ ኮይነን ኣንጻር ሓንቲ እስራኤል ዝተሳተፉሉ ውግኣት ኣካይን ግን እስራኤል ተግባታ።

ካብ 1947-1949 እስራኤል ህዝባ ካብ ዝተፈላለዩ ዓለም ተኣኻኪቡ ከም ሃገር ክትገባየሽ ኣብ ዝጀመረትሉ ኢዋን ዝተኸፈታ ውግእ ኮይኑ ንሰም “ውግእ ነፃነት” ይብልዎ ግብፂ፣ ኢራቕ፣ ሶርያ፣ ሊባኖስ፣ ዮርዳንን ሳውዲ ኣረብያን ተወዲበን ኣንጻር እዛ ብጣዕሚ ንእሽተይ ሃገርን ብጣዕሚ ውሑድ ህዝቢን ዘካየድኦ ውግእ መኪታ ሉኣላዊነታ ዘኸበረት ሃገር እያ።

እቲ “ውግእ 6 መዓልቲ” ተባሂሉ ዝፍለጥ ናይ 1967 ውግእ ዓረብ እስራኤል ናይተን ካልኣት ሃገራት ዓረብ ድጋፍ ከምዘለዎ ኮይኑ ብቐጥታ ተሳተፍቲ ዝነበራ ሃገራት ግብፂ፣ ዮርዳን፣ ኢራቕን ሶርያን ተወዲበን ኣንጻር እስራኤል ውግእ ኣካይደን ሉኣላዊነታ ሓልዮ ወጊኦ ጥራይ ዘይኮነስ ካብ ግብፂ ሲናይ ዝብሃል ካብ ሶርያ ድማ ጎላን ዝብሃል ጎቦ መንዚዓ ብዓወት እስራኤል ተዛዚሙ እዩ። ምስ እዙይ ተኣሳሲሩ ክሳብ 1970 ዝተኻየደ ውግእ እውን ተመሳሳሊ ኣብ ልዕሊ እተን ኣብ ውግእ ተሳተፍቲ ዝነበራን ተሳሊረን ዝነበራን ሃገራት ብተወሳኺ ውድብ ነፃነት ፍልስጤም(PLO) ከምኡ ድማ ሕብረት ሶቪት ዝተሐወስኦ ውግእ ተኻይዶ እስራኤል መኪታ ወፅዮ።

እስራኤል ከም ሃገር ክይትህሉ ዝብል ዕላማ ሒዞ ዝተገበረ ተኸታታሊን ትንፋስ ዝኸልእን ውግእ ዓረብ እስራኤል እቲ ዝሓየለ ዝብሃል ጥራይ ክሳብ 1973 ዝቐፀለ ኮይኑ እስራኤል ብጀካ ድሓር ብዝተፈላለዩ ድፍኢታት ካብ ኣሜሪካ ዝረኸበቶ ሓገዝ እቲ ወሳኒ ስራሕ ባዕላ መኪታን ፀብለልታ ኣርእያን ከም እኒ ግብፂ ዝበላ ቐንዲ ወደብቲ እቲ ውግእ ህላወ እስራኤል ንኣምንን ንቐበልን ዝብል ስምምዕ ክትፍርም ዝተገደደትሉን ኩነታት ነይሩ። ንሱ ጥራይ ግን ኣይኮነን ሎሚ ኣብ 20,770 ስኳር ኪሎሜትር ዝስፍሓታ ንእሽተይ መሬትን 8.2 ሚልዮን ህዝብን ሒዞ ኣብ ዓለምና ክንደየናይ ዝኣክል ፅዕንቶ ፈጣሪት ሃገር ከምዝኾነት ኩላትና ኣንፈልጦ ሓቂ እዩ።

እዙይ ዝኾነሉ ምኽንያት እንታይ እዩ? እስራኤል ዘካየደቶ ውግእ ፍትሓዊ ስለዝነበረ፣ እቲ ውግእ ንህልውንኦ ዝውሰን ስለዝነበረ፣ ነዙይ ዝተረድኦ ኩሉ ህዝቢ ፀላእቱ ከምክት ከም ሓደ ሰብ ኮይኑ ዝተወፈዩ ስለዝነበረን ንኹሉ እቲ ኩነታት መሊኡ ዝተረድኦ፣ ዝተወፈዩን ከምኡ ድማ ሓደ ኮይኑ ዝተወደበን ብቐፅ ኣመራርሖ ስለዝነበርን’ዩ። ኣብዙይ ናይ’ቲ ህዝቢ ወሳኔ ተራ ጌርካ ምውሳድ ግቡእ ኮይኑ ብዘይካ ብዓል ራእይ፣ ብቐፅን ነቲ ኩነታትን ዝምጥ ኣመራርሖን እቲ ዝተሰርሖ መስተንክር ኩሉ ግድን ክኸውን ኣይክእልን ነይሩ። እዚ ሓቂ ናብ ካሊኦ እንተይከድና ናይ ባዕልና ታሪኽ ቀዳማይ ወያነ ፍትሓዊ ዕላማ ሒዞ ተላዒሉ ስኣን ብቐፅ ኣመራርሖ ምድፋኑ ምርዳእ ጥራይ ኣኹል እዩ።

ብመንፅር እዙይ ንሕና ከመይ ኣለና?

ካብ ነዊሕ ዘመን ጀሚሩ ኣብ ዘሎ ታሪኽና ብዙሕ ክዛረብ ኣይክእልን። እቲይ ምንታይስ ኣነ ኣብ ታሪኽ ድኹም ስለዝኾንኩ። እንተኮነ ኣብ ናይ ቀረባ ታሪኽና ኣብ ገድሊ ንሕና ውሑድ ህዝቢ ሓጋዚ ኣብዘይነበረና ኮይና ኣብ ሓደ ኢዋን ጥራይ ምስ ደርጊን ሓጋዚቱ ሕብረት ሶቭየትን፣ ምስ ኢህአፓ፣ ምስ ኢድዮን ምስ (ተሓኤ)ዓማን ኣብ ካሊኦ ኢዋን ድማ ምስ ደርጊን ድርቂን ተግባራት ንናይ ውሽጥን ደገን ሸርሒታትን ማሕለኻታትን በጣጢስና ብዓወት መሰሰ ዝበልና ምኳና ይፈልጥ እዩ። ሎሚ’ኸ?

እቲ ህዝቢ ከም ትማሊ፣ ከም ባህሉን ታሪኹን ዝነበሮ ክብርታት ኩሉ ኣብ ቦትኡ ኣሎ። ዓቕሉ፣ ኣርሒቕ ዝጥማቱ፣ ንዓይ ዘይኮነስ ንኩላትና ብሃሊን ኣብ ኩነታት ንመሰሉ ቅድመ ግምባር ደው ዝብልን ምኳኑ ኣፍቲ ሕዚ ዝንሄ ኩነታት እንተይተረፈ ኣመስኪሩ ዝወፀ ህዝቢ ኮይኑ ኣሎ። እዙይ ማለት ግን በቢ ናይ’ቲ ሕብረተሰብ ክፋላት ክእረሙ ዝግብእም ኣተሓሳስባታትን ዓንቀፍቲ ኣራእያታትን የለውን ማለት ኣይኮነን።

ኣፍቲ ሕ/ሰብ ብፍላይ ኣፍቲ ሓዲሽ ወለዶ ብኩዕኸን ካሊኦ ዝግለፅ ፈኸም ዝብል ዘሎ ከባቢያዊነት፣ ብስእነት ሰናይ ምምሕዳር ተማሪርካ ብኡ ኣበልካ ንታሪኽካን ክብርኻን ዝጎድኡ ኣተሓሳስባታት ምንፅብራቕ፣ ኣብ ገለ ክፋል እቲ መንእሰይ ንጎነሽ ብጎነሽ ጥራይ ክትፈትሖ ምድላይ፣ ቀልጢፍካ ናብ ህንዳድ ውሳኔ ምብጻጥን ክትትግብር ምድላይን፣ ብገለ ፀላእቲ ተደፋፊእኻ ንህዝቢ ከም ህዝቢ ፀላኢ ጌርካ

ምውሳድን ምግላፅን፣ አብ ብጣዕሚ ውሑዳት ድማ እቶም ሕዚ አፍታ ሃገር ዝርእዩ ዘለው ፀገማት እቲ ዝሓለፈ ቃልስን ዝተቐለሰትን ዘምፅእዎ ጣጣ ጌርካ ምርአይን ናይ ፅልእት መንፈስ ምንፅብራቕን ይርእ እዩ። አብ መብዛሕትና ድማ ዋላኳ ብዙሓት ፀገማት እንተሃለውና እቶም ብቑዕና ዝረኹብናዮም ረብሓታት ናይ ዘይምስትምቓር አሎ። አብ ክንዲ ምስቲ ነቲ አፈፃፀማ ዘበላሸወ አመራርሓ ምስቲ ብጭቡጥ ውፅኢት ዝተረኸቦ መስመር ባእሲ ዝጀመረ ሙሁርን መንእሰይን እውን ቀላል አይኮነን።

እቲ ህልዊ ኩነታት ውድብናን አመራርሓናን ብዝምልከት ከምቲ ብውድብን ብካሊ እን ተደጋጊሙ ዝተገልፀ እቲ ብምክትኻኻእ ዝወፀን ዘሎን ነባር አመራርሓ ዝብሃል ድሕሪ ምምፃእ ጉጅለ አብይ ናብ ስልጣንን ቅድሚኡን አብ ዘለው አዋርሕ እቲ ውሑድ ነቲ ዝተፈጠረ ኩነታት ብምፍጣር ዝሓዘን፣ ናይ ባዕሉ ውድቀትን ብፅሒት ክርእ ዝፍትንን ነስሓ ዝሰምዓን ሕዚ ነቲ ኩነታት ንምቕያር ዓቕሙን ሓላፍነቱን ዘፍቀዶ ክገብር ፃሕተተርተር ዝብልን ዘሎ ኮይኑ ገሊኡ ድማ ነቲ ባዕሉ አብ ሓላፍነት ኮይኑ ብዝተፈጠረ ፀገም አብ ህዝቢ ዝበፀሕ ዘሎ መከራ ገዲፉ አብ ንባዕሉ ዝገደሎ ስልጣንን ረብሓን ተደራሽ ህወሓትን ህዝቢ ትግራይን ፀረ-አብይን ምምሕዳሩን ክልዓሉን ጎንፂ ክጅምሩን ዝደሊ አሎ። ዝዚ ድልዎቱ ዘይተማልእ ህወዋት ዋላ ትፍረስ ዝብል ቅዋም ክሳብ መሓዝ ዝኸይድ። እቲ አብ ጉዕዞ ስራሕ አብ ቀንጠብጠብ አትዮ ዝፀንሓ ሰብ ገሊኡ መንግስታዊ ሓይልን ሚዲያን ኩሉ ምስ እኒ አብይ እዩ ዘሎ ኢሉ ስለዝኸምን እኒ አብይ መረዳእታት ሓዘም ከፈራርሑዎ ስለዝጀመሩን ነብሱ ከድሕን ምስ እኒ አብይ ተፀጊዑ ንገሊኡ አመራርሓ ህወሓት ክረግምን ምስክም ክልጠፍን ንርእ አለና። ካብዚአም ገሊአም ድማ ብሰንኪ ናቶም ቀንጠብጠብ ህዝቢ ትግራይ አብ ዘይበልዎ እንጀራ ክሕመ፣ ክፅላእን ክቕተልን ዝገበሩ መራሕቲ ሎሚ ባቲ አብ ስልጣን እመፀ ጉጅለ ታርጓሳ ምስተገባሩን እቲ ዝፈርሑዎ ስጉምቲ ዘይተርፎም ምኳኑ ምስተረድኡ አብ ህዝቢ ምዕጃቦም ከይክሸሉም ንውልቃዊ ስሚዒቶም ኢሎም ህዝቢ ንኹናት ከለዓዕሉ ንሰምዕ አለና።

እቲ ካሊእ አይሰረቕን ግን ድማ ብታሪኹ ክነብር ዝደሊ፣ ውድብ ማለት ንሱ ምኳኑ ክዝረበሉን ክኸበርን ዝደሊ ኮይኑ እዙይ እንተዘይኮይኑ “ውድብ ብድሕሪና ሞይታ” እናበለ አብ ወረን አብ ሓሚትን ዝውዕልን እዩ። ካሊእ ዓይነት ድማ አለኩም ካብ ኩሉ ወፃኢ ኮይኑ ንእንጀራኡ ጥራይ ክነብር ዝደሊን ዝኸፍኤ ነገር እንተመገኡ አይነበርኩን ኢሉ ንባዕሉ ወፃኢ ጌሩ ክነብር ዝደሊ’ውን’ዩ። እፍቲ ነባር ዝብሃል ምስ እዙይ ዝዛመድ አይሰረቕን ናይ ቅንዕኛ ፀገም እውን ዩብሉን፣ እቲ ኩነታት ብዝክአሎ ክቕይር ዝፍትን ዓቕሙ ግን ከም ናይ እተን አባላብዩ ዝመስላ ሸልሰቫን ዝብሃላ መኪና ሞተሩ ንእሽተይ ኮይኑ ቡቱይን በዙይን ምጉታት ምስ በዝሓ ቀልጢፉ ዝረሰን እንተኾነውን አብ ቃልሲ አሎ ክብሃል ዝክእል’ዩ ።

እቶም ሓደሽቲ ዝብሃሉ ገሊአም ብዘይ ቅኑዕ መንገዲ ማለት እውን ብናይ ኔትዎክ መሳልል ዝመፁ ኮይኖም ዓቕሚ ዝጎድሎም፣ ካፍቲ ናፍታ ቦታ ዘምፅእም ሰብ ወፃኢ ክዛረቡን ክሓሰቡን ዘይደልዩን ዘይኸእሉን እዮም። ቁፅርም ውሑዳት ዘይብሃሉ ዝሓሸ አተሓሳስባ እንተሃለዎም ውን ዘሕልፈና የለን ኢሎም ንዝቐረበ ሓሳብ ኩሉ ክምርቕን ይውዕሉ። ውልቀ ድማ ዓቕሞም ፅቡቕ ኮይኑ እንዳሃለወ ገለ ናይ ስነ-ምግባር ጉድለት አለዎም ተባሂሉ ስለዝእመን ክብሪ ዝንእሶም እውን ዘለዉ ኮይኑ ይሰምዓኒ።

አብ ከምዚ ዝበለ ዝተበታተነ አተሓሳስባን ዓቕሚን ኮይና ኢና እምብእር እቲ ቀፃሊ ውድባዊ ጉባኤ ክካየድ ምድላዋቱ ተወዲኡ እንፅቦዮ ዘለና። ከም ናተይ ራኢቶ ውድብ እቲ ዝበዝሕ ብቐዕ መራሕን ሃፍትን ካፍቲ ማእከላይ ኮሚቴ ወፃኢ ዘሎ ላዕለዋይን ማእከላይን አመራርሓ ዝብሃል አብ ዝብሃል ውዳብ እዩ ዘለዎ። ከምቲ ብዝተፈላለዩ መግለፅታት ዝንገረና ዘሎ እቲ ዘሎ ምክፍፋል እንተይፈጠረ ንሓደ ዕላማ ተአማሚኑ ንባዕሉ አፅርዮ ብርክት ዝበሉ ዝተማሃሩን ዝወየኑን ሰብ ራኢይ መናእሰይ ብምሕዋስ ድልዳል ውድብ ክህልወና ንትስፎ።

ዘለናሉ ኩነታት እዙይ ካብ ኮነ እዚ ውሕድ ህዝቢ ከም እስራኤል ፣ ክንዲ እስራኤል ትኸውን መሬት ዝውንን ህዝቢ፣ ከም እስራኤላውያን ንብርሰቱ ዝተሃቀኑ ተደራረብቲ ፈተነታት ፈንጊሑ ዝወፀን ህዝብን ውድብን፣ ግን ከም እስራኤል ብኢኮኖሚ ይኩን ብድሕንነቱ አብ ሙሉእ ነብስ ምውሓስ ዘየብፃሕናዮ ህዝብን መሬትን ሎሚ ካብ ቅድሚ ሕዚ ጥንክር ዝበለ ዝመስል ገጠሙዎ ዘሎ ፈተና ከመይ ንሕለፎ? ንሕና ህዝቢ እንታይ ይግበር? ውድብ ህወሓት እንታይ ይግበር? ተቓዎምቲ ኸ? ቡብዝረኸብናዮ አጋጣሚ ክንዛተየሉን እቲ እንዛተየሉ ድማ ግብአት ኮይኑ አብ ድሕንነት ህዝብን ትግራይን ክሕግዝ ንግበር ኩላትና ድማ ዘዝረአየና ንደርቢ ብሃሊ እዩ። ንሎሚ ንዓይ ዝርአየኒ ክዛረብ፤

1. ቅድም ቀዳድም ዱልዳል አመራርሓን መንግስትን ክህልወና አለዎ። ሕዚ አብዘለናዮ ኩነታት ኮይንካ ነቲ ሕዚ ገጠሙና ዝገኘ ኩነታት ክርዳእን ካብ ተሞክሮ ንከምዚ ዝበለ ሕልኻላኽ ንምፍታሕ ክእለታት ዝነበሮ ውድብ ህወሓት ካብ ኩሎም ጉድለታቱ አናጊፍካ ክጠናኸር ካብ ምግባር ወፃኢ ንመፍትሒ ዝቐረበ ነገር አይረክብን። ስለዝኾነ ድማ ህወሓት አፍቲ ዝመፅእ ዘሎ ጉባኤን ብቐፃልን አብ አመራርሓ፣ አብ ዴሞክራሲ፣ አብ ኩሎም ዓይነት ውድባዊን መንግስታዊን አሰራርሓ፣ አብ ምሕዘንት ምስ ውድባትን ዓለም ለኸ ርክባትን ዝአመሰሉን ካልኦት ውድባዊ ጉዳያትን መሰረታዊ ዝላ ከምፅእ ክኸእል አለዎ። እዙይ ምግባርን ዘይምግባርን ሕዚ ውድብ ህወሓት ናይ ምንባርን ምጥፋእን ጉዳይ አይኮነን ብቐጥታ ምስ ህልውና ህዝቢ ትግራይን ትግራይን ዝተሓሰሰ ኮይኑ አሎ።

ተቻወምቲን ሓደ ሓደ ውልቀ ሰባትን ነዚ አባህላ ብዙሕ አይቐበልዎን ወይ አትሪም ይቃወምዎ። ፀላእትና ድማ “ህዝቢ ትግራይ ዝበፀሐ ዘሎ ፀገም ብሰንኪ ህወሓት ስለዝኾነ ንህወሓት አልዩ ብኻልሉት ደቁ እንትምሓደር እዩ ሰላም ዝረከብ” ክብሉ ይስምዑ እዮም። እቶም ከምዚ ዓይነት ርእዮ ዘለዎም ተጋሩን ተቻወምቲን ከካብ ዝተፈላለዩ ምክንያት ዝብገስ እኳ እንተኾነ እቲ ኩነታት ከምኡ ምኳን ምርዳእ ግን ንብዙሕ ነገር ብቻሚ እዩ። አብዚ ኩነታት ኮይና ዝገደለ ከንምልእ ከንበል ዝሓዘናዮ ከፈሰና ስለዝገብር ነቲ ሓሳብ ምቕባሉ አግባብነት አለዎ ዝብል ርእዮ አለኒ። እዙይ ምስቲ ምዕራባውያን አብ ሃገርና “ናህና ዴምክራሲ ዝመስል ዓለም እንዳሃለወኩም አብዙይ ትነብሩ” ኢሎም ቆሰቺሶም አብ ሰላም፣ ልምዳትን ዴምክራሲያዊ ምምሕያሽን ኩለመዳይ ለውጢ ዘምፅአ መንግስቲ እፍራሪም ሃገርና መንግስቲ አልቦን መግውቲ እቲ ዝወደቐ ስርዓት ኢሳያስን ካልኦትን ዝኮነት ሕዚ ህወሓት ካብ ትግራይ አሊኻ ንህዝቢ ትግራይ አብ ቁፅፅርካ ናይ ምእታው እዩ ም ከንሓስበሉ ይግባእ።

አብዚ ውድባዊ ጉባኤ “እምባ እንዳባይ እገለ መን ይወርሳ” ዘይኮነስ ኩላትና እዛ እምባና መን ይደፍራ ዝብል ሓድነትን ሕራይን ከህልወና አለዎ። ሎሚ እቲ ዝበቐዓን ነቲ መግእ ፉሉይ ባህሪ ዘለዎ ሃገራዊን ክልላዊን ኩነታት ዝርዳእን ዝመርሕን እምባር ንዓይ ዝውክልን ዝተክእን ዝብል አተሓሳስባ ዘለዎ ሰብ ወይ መራሒ ናይ ህዝቢ ትግራይ ፀላኢ ምኳን ብዕለ ክንገር ዘለዎዩ። እዞም ብነባርነቶምን ብዝነበሮም ሓላፍነትን አብ ረብሓ ህዝብን ሃገርን ትርጉም ዘለዎ ስራሕ ዘይሰርሑ ሎሚውን ብቲፎዞን ነብስኻ ምትዕብባይን ዝነበሩ ሰባት ይአክለኩም የቐንዩልና ክብሃሎም ወነ እንተሃልዩዎም አብ ዓቕሚ ህንፀትን ምክርን ክሕግዙ እንተክክእሉ። ብካሊ እ ገፅ ብኹም ምትክኻእ አብቲ ሕዚ ዝገኛ ኩነታት ነቲ ሓዳሽ ወለዶ ዝብሃል ተካኢ አመራርሓ ከገራርስ ዝክእል አብ ምግዳል ዝነበረን ዘሎን አመራርሓ ብኹም ነባር ፀራሪግካ ምውግእ ወይ ባዕሎም እውን ካፍቲ ኩነታት ክትሃድም ምድላይ ክኸውን የብሉን።

ከምቲ አብ ላዕሊ ጥቕልል ብዝበለ ምምሕያሽ ውድባዊ አሰራርሓ ብዝብል ዝገለፀኩም አብ ናይ አባላት ምልመላን ህንፀትን እቲ ቀንዲ ከምዝኸውን ፍሉጥ ኮይኑ ውድብ ከምቲ ናይ ቀደም አብ አባላታ ናይ ፀገን ፀገን ዘይኮነስ መሰረታዊ ፅሬት ተገይሩ ክዕርን እቲ ነባር ይኹን እቲ ብዝሕዚ ዝምልመል አባል ብተግባር፣ ብቕንዕናን ብተወፋይነትን ዝልለ ክኸውን ምግባር ዘይከእል ጌርና አይንውሱዩ። ክኸውን ይኸእልን ይግብኡን። እቲ ዋና አብዙይ ክልሎም ዝደለኹ ግን እቲ ካብቲ ናብ ዝለዓለ ፀፍሒ አመራርሓ ዝመፀ ጀሚርካ ክሳብ እቲ ሕዚ ዝተመልመለ አባል በቢ ደረጃኡ ንዕኡ ዝምጥን ስርዓተ ስልጠና ተዳልዩ አብ ዘየቋርፅ ስልጠናን ህንፀትን ክፅመድ አለዎ። እቲ ዝበዝሕ ነባር ዝብሃል አመራርሓ ድማ አብዙይ በቐዋሚነትን ብግዚያዊነትን ተመዲቦ ናይ ምውራስ ስራሕ እንተዝሰርሕ ዝያዳ መድመዓ ብሃሊ እዩ።

2. ናይ ሰናይ ምምሕዳር ፀገም ነበረ ናብ ዝኾነሉ ኩነታት ምብጻሕን ልምዳት ምርግጋፅን ካፍቶም ወሰንቲ ኩነታት ሓደ ዓብይ አካል'ዩ። ህዝቢ ትግራይ ተቐላሲ ምንም ረብሓ አይረኽበን ዝብል ንኩሉ አፀልሚቱ ዝርእኢ አራእያ አሎ። እዙይ እነ አይቐበሎን። ሳላ ምግዳሉ ዘረጋገዎም ፖለቲካዊ፣ ማሕበራዊን ኢኮኖሚያዊን ረብሓታት አለው እዮም። ይኹን እምባር አብ ትግራይ ከቢድ ናይ ሰናይ ምምሕዳር ፀገም አሎ እንትብሃል ናይ ፀላእቲ ወረ ጥራይ አይኮነን። ህዝቢ ትግራይ ንፍትሒ ተጋዲሉ ፍትሒ ስኢኑ እንትባሃል ወረ ንምድማቕ ጥራይ አይኮነን። ህዝቢ ብዝተበገሰሉ ዕላማን ብዝኸፈሎ መስዋእትነትን አንጻር እሞ ካብ ምምሕዳር ውድብ ህወሓት ከምዙይ ዓይነት ስእነት ሰናይ ምምሕዳር ከጋጥሞ እንተሎ ይትረፍ ነቲ ህዝቢ ነቶም ታሪኹ ዝፈልጡ ካልኦት ሰማዕቲውን ዘደንፁ ስለዝኮነ በቲ ሕዚ ብኹም ተሃድሶን ካልእን እንኹደ ዘለና አካይዳ ዘይኮነስ ብዝተፈለየ መንገዲ ክርእን ክሰርሓሉን ይግባእ።

እዚ ፀገም ህዝቢ ካብ ዘድልይዎ መሰረታዊያን ነገራት ሓደን ዝተጋደለሉ ምክንያትን ስለዝኾነ ክፍታሕ ዘለዎ ኮይኑ ብካሊ እ ገፅ ግን ንውሽጣዊ ተቐላሳነት ሓድነትናን ድሕንነትናን ኮይኑ ፀላእትና ክምዘምዘዎ ይርእዩ አለው። አብ ወልቃይት ዝልዓሉ ከም ኩሉ ትግራዊያን ብፍሉይ ምስ ፍሉይ ኩነታት እቲ ኸባቢን ተራእዩ ክፍታሕ ዝግብኡ ካፍቲ ዝተለመደ ውፅእ ኢልካ ምፍታሕ ብሉፅነት እምባር ተምባርካኻይነት አይኮነን። አብ ራያ፣ አብ ኢሮፕ፣ አብ ኩናማ፣ አብ ሕቶ ወረዳን ካሊእ፣ አብ ፍትሓዊነት ማሕበራዊ ዝርግሐን ተጠቃምነትን ወዘተ ዝልዓሉ ቕሬታታት ከከም ባህሪኡን ፅልውን ሕልፊ መንገዲ ከድካውን እንተኾነ ምፍታሕን ብሉፅነትን ሰዓራይነትን እዩ። አብ ትግራይ ብዙሕ ግዜ ንዝልዓሉ ፀገማት በቶም ነቲ ሕቶ መዝሚዞም ናብ ካልእ መካዝን ክወስድዎ ዝደልዩ ሕማቓት ዓይኒ ይርአይ'ሞ ናይ ህዝቢ አይኮነን ናይ ውሱናት ክራይ አክብቲ'ዩ እንዳተባሃለ ብመንገዲ ህልኸን ካልኢን እናተራእየ ክፍታሕ ዝግብኡ ዘይምፍታሕ አሎ። ብመንገዲ ህልኸን ሓዞ ትሰደን ዓዲ ምምራሕ ከምዘይከእል ድማ ብተግባር ራኢና ኢና።

ጉዳይ ልምዳት ምርግጋፅ አብ ትግራይ እቲ ቅድም ቀዳድም ናይ መግቢ ውሕስና ምርግጋፅ ክኸውን እዩ። ይኹን እምባር እቲ ዓብይ ጉዳይ ክኾን ዝግብኡ ትግራይ ብመግእ ነዊሕ ዘመን ርእዮ ንነባር ህልውንኦ ተሓሲቡ ዓርሱ ዝኸእለ ወያነ(Revolution) ዘድልዮ እዩ። እቲ ዝርዝር በቲ አብ ዋዕላ ሙሁራት ትግራይ ዝተገለፀ ስለዝኾነ ናብ ምዝርዛር እንተ አትዮ ነቲ ዝበልዎ ከበላሽዎ እዩ እሞ በቲ ሽው ዝተገለፀ ሓሳብን ድልዩትን አመተን ክሰርሓሉ አለዎ። ምደባ እቲ ስትራቴጂካዊ አመራርሓን ሰብ ሞያን እውን አብዙይ ከድህብ ይግብኡ።

3. ናይ ሚዲያ ስራሕትና ሱር ቦቆስ ለውጢ ከምዕእ ምግባር የድሊ።አነ ሓደ ሓደ ኢሞን ዝገርመኒ እቲ ሕዚ ዝንሄ ሕግቕ ኩነታት አመፃፅኡ፣አመፃፃብልኡ፣ሕዚ ዘለዎ ናይ ኹናት ብርኪ፣ ባህሪኡን ቀፃሊ አንፈታቱን አፍቲ ህዝቢ ብዘሎ ግንዛብ ደረጃ አፍቲ አመራርሓ ዝብሃል ስለዘይርአን እቲ ናይ መንግስቲ ሚዲያ ካብ አፍ እቲ አመራርሓ ብዝነጥባ ቃላት ዝነበር ስለዝኾነን ሓቢሩ ምድቃሱ እዩ። ሚዲያ ኣብ ርሑቕ ታሪኽ ጥራይ ዘይኮነን ኣብዚ እንነበረሉ ዘለና መዋእል ብዙሓት ዓባይቲ ሃገራት ናብ ሓመድ ከምዝቐየረን ኣብ ሩዋንዳ ጥራይ እሞ ኣብ አርባዕተ አዋርሕ ጥራሕ ከሳብ ሓደ ሚሊዮን ህዝቢ ከምዘርገፈን ይፍለጥ።አባና እውን መንግስቲ አፍሪሱ ቀሊሉ ሱብ ከም ኣራዊት ኣብ እኩብ ህዝቢ ብደንጎላን በትርን ተቐጥቂጡ ዝቐተለሉ፣ዝሞተ ሱብ ከም ጤል ዝተሰቐሉ፣ሱብ ከም መዘርባዕ (ፃህያይ) ብገጀራ ዝቐረፀሉ፣ ቆልዓ ሰባይቲ ብጃምላ ብጥይት ዝጭፍጨፉሉ ኩነታት ብተግባር እንገሉ ዘለና እዩ።እተን ዓዲ ኣብ ምፍራስ ረሳሕ ተግባር ዝፈፀማን ዝፍፅማ ዘለዎን አፍታ ሃገር ዘለዎ ሚዲያታት ገዲፍና ኣብ'ዚ ሕዚ እዋን ኣብ ህዝቢ ትግራይ ከም ህዝቢ ክህሉ ከሳብ ዘይምድላይ ዝኸይድ ንትግራዊይ ዘነፃፀረ ሓደጋታት ኣብዘወርደሉ ዘሎ ዘመን ሚዲያታት ትግራይን ተጋሩን ከመይ ይኸይድ አሎ?እቲ ዘርኢ መበገሲ ዝገብር እሞ ድማ ኣብ ሓደ ኣብ ትግራዊይ አድሂቡ ዝግበር ናይ ሚዲያ ብፍላይ ናይ ማሕበራዊ ሚዲያ ውግእ ተጀሚሩ ጥራይ ዘይኮነ ኣብ ወሳኒ ምዕራፍ ባይሒ እንዳሃለወ ፖለቲካዊ ቤት ፅሕፈት ህወሓት፣ቢሮ ርክብ ህዝብን መንግስትን ትግራይ፣ መራኽቢ ሓፋሽ ትግራይን ብዘይካ ውሑዳትን ዕዝዝ ዝበለ ውፍይነት ዘለኩም ተጋሩን ናይ ማሕበራዊ ሚዲያ አካውንትን ዌብሳይትን ዘለና ተጋሩ እንታይ ንገብር አለና ? ካብ ሎሚ ወፃኢ መፃዝ ኢና ናፍቲ ስሩዕን ዘየቋርፅን ቃልሲ እንኣቱ?

እዙይ ንምባል ምኽንያት ዝኾነኒ ገለ ነጥብታት ከልዕል።ትግራይን ህዝባን ኣብ ከመይ ዝበለ ፀገም ከምዘለናን ከምኡ ክኸውን ድማ ናይ ሚዲያ ብፅሒት ዓብይ ምንባሩ ልዕል ኢሉ ተገለፁ አሎ።እተን ንጥፍኣት ህዝቢ ትግራይ ዝሰርሓ ሚዲያታት ሕዚ'ውን ድቃስ ስኢንን ቀትሪ ምስ ለይቲ ብዘይ ምቁራፅ ፅሑፋት ይዘርግሑ አለሞ።ኣብ ከምዙይ ዝበለ ናይ ተሓናኸ ኢሞን እቲ ዕላዊ ናይ ህወሓት ፌሰቡክ ገፅ(TPLFOfficial1967) ካብ ነሐስ 1/2010 ከሳብ ጳጉሜን 1/2010 ኣብ ገፃ ዝለጠፉ ጎርእ፣ ብዛዕባ ባዕኸር አግሮ ኢንዱስትር መፃዝ ስራሕ ከምዝጀምር፣መግለፃ መንግስቲ ትግራይ ፃውዒት ሰላም ንዴምሒት(ፅቡቕ ሓሳብ)፣ መብርሂ ዶ/ር ደብረዕዮን ኣብ ትግራይ ኣብ ዝተገበረ ሰልፍን ካልኣት ዛዕባታትን፣ እንዳመኸኒ ፈንጂ ምትሓዙ፣ምስረታ ኢትዮጵያ ሚዲያ ሃውስ፣ዝኸረ 6ይ ዓመት ተጋዳላይ መለስን ምስኡ ዝተተሓሓዙ መብርሂታትን፣ብዛዕባ ሓረስታይ ትግራይ፣ አሸንዳ፣ መግለፃ ህወሓት ፣ናይ እኒ በረኽት ካብ ብአዴን ምብራር፣ መብርሂ ጌታቸው ረዳ፣ሸልማት ዶ/ር ቴድሮስ፣ምንቅሰቃስ ህዝቢ ኣብ ኢትዮ ኤርትራን ከምኡ ድማ መብርሂ አይተ ረዳኢ ኣብ ጉዳይ ሰልፊ ጉዳይ ራያ እዩን።

ኣብዙይ ክንገራዘ ዘለና ናይ ወርሒ ስለዝኮነ ውሒዱ ወይ በዚሑ አይኮነን።እቲ ዋና ዘገድስ ትሕዝትኡ ኮይኑ ናይ መለስን አሸንዳን ነሓስ ስለዝኾነ ኢሞኑ ሓገዝዎም ብዙሕ ኢሎም። እቲ ካለኦ ዝበዝሕ ዜና እዩ ።ዜና ድማ ቀንዲ ውራይ ፖለቲካዊ ቤት ፅሕፈትና አይኮነን። ሕዚ ኣብ ዘለናዮ ፖለቲካዊ ሃዋህው እሞ ድማ ኣብ ድሮ ታሪኽዊ ጉባኤን ውድብ ኮይና እዩ።እቲ ቢሮ ርክብ ህዝቢን መንግስትን ዝብሃል ፌሰቡክ ረአይዎ አይኮነን ህዝብን መንግስትን ከራኽብ ንባዕሉን ሰራሕተኛታቱን ዝራኽቡ ምኣኑ'ውን እዝግሄር ዋንኡ። ኣብ መስከረም ብዛዕባ ብዓል ቁዱስ ዮሃንስ ምስ አቕረቡ ኣነግ እንተዘይመፁ ነይሮም ንካልእ ቁዱስ ዮሃንስ ዝዳለው ዘለው እዮም ይምስሉ ነይሮም። ኣብዚ ኣነ ዝገርመኒ ካለኦስ ይትረፍ ካፍቶም ፀላእቲ ዝገብርዎ ዘለው'ውን ክንምሃር ዘይምኽእልና እዩ።ንሱ ናይ ፀላእቲ እዩ አዩድልየናን እንተተባሂሉ ድማ ብሰናይ ተበግስኦም፣ብገንዘብምን ግዚእምን፣ብዘይ ዕረፍቲ ኣብ ፌስ ቦክ ተግባቢቆም ምስ ፀላእቲ ክተጋተጉ ዝውዕሉን ዝሓድሩን ወናማት ተጋሩ እውን ምምሃር ይከአል።

እቶም ተጋሩ ኮይና ትግራዊይነትና አገዲዱናን ናይ ፀላእትና ኩነታትን ደፋፊኡናን ብናይ ባዕልና ተበግሶን ውፍይነትን ለይቲ እንተይተረፈ ዝፀንሐን ሕዚ ፀላእቲ ዘሕልፍዎ ዘለው መልእኽታት ዝሓዙ ቪድዮታት ክተተኣኻኸቡ፣ኤዲት ክትገብሩ፣ሓሳብ ክትውድቡን ክትፅሕፉን እትውዕሉን አተሓድሩን ዘለኹም፣ዝሊ ብትምክሕትን ብፅቡትን ኪሒኑን ካለኦ ስራሕ ዘይብል ፅልኢ ምስዋር ምስሑን ድራሩ ዝገበረ ሓይሊ እሞ ብቐፅሪ ሓደ ንሓምሳ ዘይትመልኡ ውሑዳት ግን ድማ ማዕረ ማዕርኡ ኮይኩም ቀጥ አቢልኩም ዘለኹም ወናማት ደቂ ዓዲይ ብዛዕባኩም እንተሓሰብ ዝሰምዓኒ ፍናንን ሓበንን ደረት አልቦ ይኸነኒን ትግራዊይ ምኣይይ መመሊስ ክዝክር ትገብሩኒን።የዒስ!! በሉ ቀፅልሉ።

እቲ ልዕል ኢሊ ዝበልኩም ከምዘለዎ ኮይኑ ኣብ ውሱናት ናይ ተጋሩ ናይ ፋስ ቡክ አካውንታት ተፃሒፎም ዘንብቦም ክአረሙ ዘለዎም እውን አለው ኢሊ ይአምን።ካብአም እቶም ገሊአም ቡቲ ናይ ፀላእቲ መልእኽታትን ተግባራትን አዚኩም ናብ ስምዒት ምእታውን ቡቲ ንሶም ካብ ሱብነት ወራዶም ንህዝቢ ከም ህዝቢ መጠን ዝገልፅሉ መንገዲ ኣብ ስምዒት አቲና ንስምዒት ብዘባልሕን መንገዲ ክንገልፅ ይርኣ እዩ።እዙይ ክኸውን አይብሉን ነቲ ብዛዕባና ዝሓሰብን ዝጭነቕን ብትውልዱ ካለኦ ብሔር ዝኮነ እንተይፈተወ ኣብ ልዕሌና ፅልኢ ከሕድርን ይገብር።እቲ ካለኦ ስነ ሓሳብ ገዲፍና ፅባሕ ሓገዚ ክንስእን ዝገብረና እዩ።እዙይ ኣብ ኤርትራውያን አሕዋትናን አሓትናን እውን ይሰርሑ።ሎሚ አሕዋትና ኢልና ፅባሕ ካብ ሻዕቢያ ወይ ካብ ደገፍቲ ህግደፍን ዝተደናገሩ ኤርትራውያንን አንፃርና እንትዘምቱ ተመሊስና ካለኦ ክንብል አይግባእን።

ንሕና እንዛረብ፣እንሕዞ ቆዋም፣እንወስዶ ስጉምቲ ይኩን እንቃለስ ኣብ ንፁር እምነትን መትከልን እዩ።እዙይ መለለይና ኮይኑ ካብ ኣመራርሓ ክሳብ ውልቀ ትግራዊይ እንግለፀሉ ኮይኑ ፀኒሖ'ዩ። ሎሚ ሎሚ እዚኣ'ውን ትሽርሽር ዘላ ትመስል ካብ መንግስታዊ ኣካላት ጀሚርካ ናይ ኣተሓሳስባ ምዝናፍ ንዕዘብ ኣለና።ንኤርትራዊያን ኣሓትናን ኣሕዋትናን እነርእዩ ዘለና ፍቕርን ሓልዮትን ዘኹርዕ ተግባር ኮይኑ ግን ብመንፅር እንታይ ዝብል ግልፂ ሽቶ ክህልወና ኣለዎ።ኣብዙይ ሓላፍ ዘላፍ ስለዝርእዮ።ካብ መንግስቲ ትግራይ ጀሚርካ ንኣነግ ዝነበረና ኣቀባብላን ወዛሕዛሕን ካብ ኣየናይ መትከል ይብገስ? ፅባሕ"ኸን መብዛሕትና መናእሰይ ኣብ መቐለን ኣዲሰ ኣበባ ዝነበረ ሰልፊን ንኣነግን ንቁርን ደጊፍና ክንፅሕፍ፣ ክነምግስ፣ ዘይክብርም ክብሪ ክንህብን ንፊንፊኔ ክንሸልጥምን ቀኒና በየናይ መመዘኒ? ኣየናይ ዕላማና ክነፅውት? ብወገነይ ከም ቀደምና ኩሉ ነገር ተሓሲቡሉን ተኣሚኑሉን'ዩ ክፍፀም ዘለዎ።

ስለዝኮነ ኣተሓሳስባና ናይ ሚድያና ቕኒትን ሓደ ይኹን ብሃሊ እዩ። ምስ እዚ ናይ ሚድያ ጉዳይ ተተሓሒዞ ግልፂ ክኸውን ዘለዎ ንዓና ዘይገልፁ ፀርፍን ምስልን ክንጥቀም የብልናን ማለት ሚድያና ኩሉ ፖለቲካዊ ስራሕትናን መጥቅዓይ ክኸውን የብሉን ማለት ዘይምኳን'ዩ። ናይ ሚድያን ኩሎም ናይ ፖለቲካ ስራሕትናን ብዓይኒ ፀላእቲ መጥቅዓይ ባህሪ ክሕዝ ኣለዎ እኮ መዘራረቢ ዛዕባና ኣዩ። ንመን የጥቕፅ ? ከመይን መዓዝን የጥቕፅ ኣብ ዝብል እዩ ክንዘራረብሉ ዝደለኹ።

4. ድሕንነት ህዝብናን መሬትናን ምሕላው ዓብይ ትርጉም ዘለዎ ስራሕ ክኸውን ይግባእ። ብእንገር ዕላማናን ቁፅርናን ክንድዝክአል ጎንጊ ኣወጊድና ዕብየት እነረጋግፀሉ ኩነታት እዩ ክንሰርሓሉ ዘለና።ቻይና ካፍተን ዝግበዩ ሃገራት ኢኺ እንትትብሃል “ኣይ ኣነ ገና ኣብ ምዕባይ ዘለዎ እየ ዝብሃል” እንዳበለት ርእሳ ቀቢራ ኣብዙይ በሂላ እያ።ዋላ ሎሚ ካብ ዓለም ብኢኮኖሚ ካልኣይቲ ኮይና እውን ዝግበየት ሃገር ክትብሃል ኣይትፈቱን። ዝነበረት ገይራ ካብ ጎንጊ ትርሕቕ ሃገር እያ።መወዳእታ ንዓለም እንታይ ከምትገብር ሓቢርና ክንሪኣ ኢና።ንሕና'ውን ካብዙይ እንምሃረሉ ነገር ኣሎ ይብል። ይኩን እምበር “ምእንተ እታ መንጎ ትሕለፍ እታ ኣንጭዋ” ዝብሃል ድማ ኩሉ ሻብ ክሰርሕ ኣለዎ ማለት ኣይኮነን።እታ ንምንጎ ኢልና ዘሕለፍናና ኣንጭዋ ሓደ ህጎን ዘሰርሕ ወይ ዘግዝእ ቅርሺ እንተበለዓ ክሳራ'ዩ።ስለዙይ ከም በጊዕ ፋሲጋ ኮፍ ኢልና ንምሕራይ ክንፅበ ኣለና ማለት ኣይኮነን። ሕማቅ ኣሎ ፅቡቕ ኣሎ ቅድም ቀዳድም እቲ ዘለናዮ ኩነታት ንባዕልና ብትኽክል ተረዲእና መላእ ህዝብና ክግንዘበን ንኩሉ ነገር ኩሉ ሻብ ድልዊ ክኸውን ምግባር ይጠቅም እምበር ኣይጎድእን።ንኩሉ ድልዊ ምግባር እንትብሃል ፀጥታዊ ስነ ኣእምሮ ምፍጣር ጥራይ ዘይኮነስ ዝምክት ሓይሊ እውን ክህልወና ምግባር ማለት እዩ።እዙይ ትኩረት እንተይሰሐበ ከመይ ይፍፀም ዝብል ብዙሕ ምዝራብ ኣየድልዮን።ብካሊ እ ገፅ ኣብ ካሊኦ ክልል ዝነበሩ ተጋሩ መጥቓዕቲ ከይበፅሑም ንግበር እንተኢልና ግብራዊ ኣይኾንን።ይሁን እምበር ብዝክአል መጠን እቲ ሽግር ከይሰፍሕ ብውድብን መንግስትን ተፅዕኖታት ምፍጣር የድሊ።
5. እቲ ክሳብ ሕዚ ክንገብር ዝግባእ ዘይምግባርናን ክንገብር ዘይነበረና ብምግባርናን ኣብ ውሽጥም ዘሎ ቅሬታ እንተየሰከፈናን ንመትከል እቲ ኣቲናዮ ዘለና ኪዳን ናይ ኢህወዴግ ብዘይግባእን መንገዲ ምስ እተን ኣናእሸተይ ክልላት ብፍላይ ግን ምስ ዓፋር ምትእስሳርናን ምትሕግጋዝና ክዓቢ ምግባር የድሊ።እዙይ ዕላምኡ ናይቲ ኣፍታ ሃገር ዝንሄ ፖለቲካዊ ኩነታት ሚዛና ክሕልወልና ሓይሊ ካብ ምትእኸኹብ ንላዕሊ ብወይኡ ዝጥምትን ንዕባሕ እንተታት ምስ ዓፋር ክንወስዶ እንኸእል ውሳኔን ስጉምቲን እውን ዝሓሰብ ክኸውን ይግባእ።
6. ምስ እኒ ኣብይን ሻዕብያብ እንኮላይ ምስ ካልኣት ብፀላእነትን ስግኣትን ዝሪኡና ሓይልታት ከም ዝኾነ ውድብ ብዕላማን ብኣካይዳን ካብ እንፈላለዩ ወፃኢ ዝተፈለገና ስግኣትን ሽግር ንምፍጣር ዝተፈጠርናን ከምዘይኮና ክነርእዮምን ክንረዳዳእን ዝከአለና ክንገብር ይግባእ።ብናተይ እምነት እኒ ኣብይ ኣብ መድረኽ ብግልፂን ብሕቡእን ከኩዳኸሙና ላሕ ዝብሉ ዘለው ባዕሎምን ብላእኹምን ንዓና ንምጥፋእ ካብዝሓዘዎ መደብ ብተወሳኺ “ኣብዙይ ካብ ኣብግሕናዮም መሊእና እንተዘየጥፈእናዮም መሊሶም እግሪ እንተተኺሎም እየንበርናን” ዝብል ስግኣትን ጭንቀትን እውን ቀሊል ግደ ኣይኮነን ዘለዎ።ስለዚ እዙይ ኣለና ካብ ጉዕዞና ዘዕንቕፉና ስግኣታት ክነወግድ ይግባእ።
7. ኣፍቲ ቀፃሊ ጉባኤ ኣብ ከምቲ ሕዚ ዝንሄሉ ኩነታት ኮይንካ ኢህወዴግ ዝብሃል ክህሉ ድዩ ኣይህሉን ዝብል ተገምጊሙ መርገቢ ከውሰደሉ ይግባእ።ደኢህዴን ተቐባሊ ጋሻ ኮ።ደኢህዴን ተቐባሊ ጋሻ ኮይኑ ምስ ዝመፀ ሓዳሽ ኩነታት ንባዕሉ እንዳመሳሰለ ክነብር ዝወሰነን ኣብ ውሽጡ ብዓሌታዊነት ዝረሰነን ኮይኑ ኣህዴውን ብኣዴንን ክሳብ ናይ መስመር ለውጢ ክንገብር ኢና እንዳሃለው እንታይ ዓይነት ኢህወዴግ እዩ ክህሉ ብዙሕ ኣይርድእንን። ከም ሒሳብ ለምዘበን ሱቕ ኢልካ ምድግር እንተኾይኑ ድማ ኢህወዴግ ክህሉ እዩ ኢልና ድማ ኢህወዴግ ኮይንካ ምቕፃል ድዩ ዘኸሰበናስ ካሊኦ መንገዲ ምሓዝ ዝብል ምፍታሽ ግርምዮ ዝብል ሓሳብ ኣለኒ።እዙይ ክብል እንተለኹ ዋላ'ኳ ብኢዋኑ ክንወስዶም ዝግቡኡና መርገፅታት ብግልፂ ወሲድና ከይንዛረብሉን ክንወስዶ ዝግብኣና ስጉምቲ ከይንወስድን እንተገበረና ኣፍቲ ክሳብ ሕዚ ዝነበረ ኩነታት ምስቲ ተዋሂቡና ዝነበረ ፀረ-ለውጢን ፀረ-ፍቕርን ካብ ኢህወዴግ ወፂና ዝያዳ ተነፂልና ክንውቓዕን ንሳቶም እውን ብዘይ ስኽፍታ ነፃሎም ከውቕዑናን ዕድል ምሃብ ስለዝነበረ ምፅናሕና ትኽክል እዩ ዝብል ሪኢቶ ኣለኒ።ሎሚኸ ንሱ የኸይድ ድዩ ኣየኸይድን ይገምገም መርገቢ ይወሰድ።

መጠቻለሊ ህወሓት ከም ጃፓን

መብዛሕትኩም ከምእትፈልጥዎ ውግእ ካልአይ ዓለም አክሲስን አልያንስን ብዝብል ምጥጅጃል ሃገራት ዓለም ኣብ ክልተ ተመቂለን ዘካየድኦ ውግእ እንትኸውን ኣፍዚ ውግእ ልዕሊ 30 ሃገራት ንልዕሊ 100 ሚሊዮን ሰራዊት አሰሊፈን ዘካየድኦ እዩ። እቲ ታሪኽ ንሱብ ታሪኽ ገዲፍና ናፍቲ ዘምፅእና ክንምለስ ኣብዚ ውግእ ጃፓን ንቻይናን ንአሜሪካን ብተገራሪ ደወ ኢላ ብዘካየድዮ ውግእ መብዛሕትኡ ቃላይ ፓስፊክ ዝብሃል ብፍላይ ምዕራባዊ ፓስፊክ ክሳብ ምቁፅፃር ባቲዮ ዝነበረት ሃገር እያ።

ጃፓን እቲ ውግእ ብዕሊ ቅድሚ ምጅማሩ ጀሚራ ንቻይና ብምውራር ኣብ ውግእ ኣትያ ዝፀንሐት ኮይና እቲ ውግእ ምስተጀመረ ድማ ኣክሲስ ምስ ዝተሰየመ ምስ ጀርመንን ጣልያንን ብምሽራኽ ኣብ ልዕሊ ሉኦላዊነት እንግሊዝን ኣሜሪካን ከቢድ ክሳራ ኣውራዳ እያ። ኣብ ከይዲ እቲ ውግእ ናይ ኣክሲስ ሽርክና ስለዝተሰዓረ ንሱ ስዒቡ ስዕረት ጃፓንውን ግድን ኮነ ። ርኡይ ዝኾነ ስዕረቱ ተቐቢሉ ኢዱ ክህብ ፍቓደኛ ዘይኮነ ፊውዳላዊ መንግስቲ ጃፓን ክልሕሐፅ ወሲኑ ። ስለዝኾነ ድማ ብታሪኽ እንፈልጦ ኣብ ዓለም ንፊለማ ኢዋን ኣሜሪካ ኣብ ሄሮሽማን ናጋሳኪን ዝተባህላ ከተማታትን ከባቢን ጃፓን “Little boy” እና “Fat Man” ዝተባህሉ ኣቶሚክ ቦምብ ብምድርባይ ልዕሊ 100 ሺሕ ህዝቢ ወድያው ክመውት እንተሎ ኣፍቲ ዝተረፈ ህዝቢ ከቢድ ሃሰዮ ኣትሪፉ እዩ። እዚ ሽግር ክሳብ ቀረባ ኢዋን እውን ኣብ ዝውለዱ ቆልዑ ዝፍጠር ፀገም ከምዝነበረ ይዝረብ። ድሕሪ እዚ ኩሉ ህልቀት ጃፓን ከምዝተሰዓረት ብኣቐጅ ገሊፃ ኢዳ ስለዝሃበት ካልአይ ዓለም ውግእ ኣብቅዓ።

ኣብዙይ ክሕልፎ ዝደለኩ መልእክቲ ኣፈጣጥራን ባህሪን ህወሓትን እቲ ናይ ሸው ዝነበረ መንግስቲ ጃፓንን ወይ እቲ ሸው መንግስቲ ጃፓንን ዝተኸተሎ ወራሪን ዓማፅን ባህሪኡ ምሳና ንምዝማድ ኣይኮነን። እቲ ሓደ ንጃፓን ዝመርሕ ዝነበረ መንግስቲ ኣብ ፀገም ወዲቐ እንዳሃለወ ነዙይ እንተይረኣዩ ብምንገዲ ህልኽን ትዕቢትን ክኸዶ ስለዝፈተነ መቁሰልቲ ሓዊስካ ልዕሊ 200 ሺሕ ህዝቢ ክጉዳእን ነባሪ ናይ ወለዶ ፀገም ተወሳኺ ኪሳራ ከጋጥም ክኢሉ እዩ። መራሕትና ካብዙይ ክወስድዎ ዝገባእ ትምህርቲ ኣሎ ኢላ ይኣምን። እቲ ቀንዲ ክብሎ ዝደለኹ ግን ድሕሪ ግዜ ንምንታይ ተሳቢርናን ሃገር ናብ ክብራ ንኸትምለስ እንታይ ክንገብር ኣለናን ዝብል ገምጊሞም እቲ ካሊእ ገምጋምም ገዲፍና ኣፍቲ ውግእ ዝተሳባርናሉ ምክንያት እቲ ሓደ ኢኮኖሚና ትሑት ስለዘይነበረ እዩ ኢሎም ሕዚ ከመይ ጌርና ናብ ክብርና ንመለስ ዝብል ድማ ኩሉ ነገር ገዲፍና ኣብ ውሽጣዊ ኩለመዳዎዊ ልምዓት ብምድሃብ ንመርሽ ኢሎም። መርሻም ድማ እታ 377,915 ሰኳር ኪሎሜትሮ ስፍሓት ዘለዎ ዓባይ ዘይትብሃል ሃገር ጃፓን ክሳብ ቀረባ ኣማውቲ ካብ ዓለምና እታ ብኢኮኖሚ ካብ ኣሜሪካ ብምቕፃል ካልአይቲ ዘዓበየት ሃገር ነይራ ሕጂ እውን እንተኮነ ንቻይና ስዒባ ካብ ዓለም ሳልሰይቲ ብርኪ ተሰሪፃ ትርከብ።

ስለዚ ንሕና ብጉድለትናን ብካሊእ እዋናዊ ጅኦ ፖለቲካዊ ኩነታትን ይንኣስ ይዕቦ ውድቀት ገጢሙና ኣሎ። እዚ ውድቀት ናብ ሕራነ ቀይርና ናፍቲ ዝተበገስናሉ ዕላማ ክንሰጋገር እንተኾይና ከም ተነኻሲ ክልቢ ንደጎል እንዳዞርካ ባቲይን ባቲይን ምንባሕ ኣይኮነን። ከም ዝራቢዕ እንዳባይ ተኸስተ መን ኢኻ ምሳይ ትገጥም እንዳባልካ መሬት እንዳፈሐርካ አብራ ክልዓል ምግባር ኣይኮነን። ፈርሲ ከምዝሸተተን ከፍቲ ተኣኪብካ ዓዕ ምባል'ውን ኣይኮነን። ከም ዶርሆ እንዳደይ ኪዳን እንቁላሊሕ ኣብ ሜዳ ኣውዲቕኻ ንምፁ ሂብካ ጥረ ናብ ዝረኣይካሉ ንቕድሚት ምኻድ'ውን ኣይኮነን። ከምሰፈር ዒፍ ገዛኻ ብዘይማዕዶ ክፈትካ ምውፋር'ውን ኣይኮነን። ሙሉእ ብሙሉእ ድምፅና ከየጥፋእና ግን ድማ ካብ ምኽንያታዊ ዘይኮነ ጎንጂ ርሒቕና ሕጊ እታ ሃገር ብዘፍቕዶ መሰረት ብኢኮኖሚ፣ ብማሕበራዊ፣ ብፖለቲካዊ ይኹን ብፀጥታዊ መዳይ ዓቕምና ብምዕባይ ቀዳምነት ረብሓ ህዝብናን ትግራይን ክረጋገፅ ምግባር ኮይኑ እቲ ካሊእ ብድሕሪኡ ንሪኦ።

ሪኦኹም ክትገልፁላይ ንእትደልዩ፤

E-mail selamlekulu.heger@gmail.com ወይ ድማ

Facebook [መኣዲ ምይይጥ ለኩሉ](#) ብዝብሉ ኣድራሻታት ንራኹብ።

ሰላም ለኩሉ

ካብ ኣዲስ አበባ